

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Volpoldo, Hvivs Monasterii Abbate XXV. qui præfuit annis 20. diebus
totidem, & de variis gestis illius temporis.

urn:nbn:de:0128-1-17336

*Partialitas
magna in
Italia,*

Intrauit post depositionem sui Italiam, & tantis malis papam, subiectosque illi populos afflixit, vt pontificem viuere taderet, voluissetque se nunquam depositionem illius cogitauisse. Maxima enim partialitas populorum in Italia subsecuta est, quæ vsque in præsentem ferme diem per annos ducentos & sexaginta, non sine multorum effusione sanguinis durauit. Enimvero qui Romani Pontificis sequebantur partes, quorum votis inditum nomen erat Guelforum: fautores Imperatoris, qui Gibellini dicebantur, omni studio omnique virtute persequi & delere penitus satagebant. Nec minore studio Guelfos Gibellini persequerantur. Quid autem Henrico rege mortuo, vel etiam Imperatore defuncto, circa Imperium sit actum, post annos sex, suo ordine dicemus.

MCCXLV.

*Ernestus
abbas huius
loci obiit.*

Anno autem dominicæ natiuitatis millesimo ducentesimo quadragesimo quinto, indict. 2. obiit Ernestus cœnobij Hirsauugiensis abbas 24. in die sancti Blasij episcopi, quæ est mensis Februarij dies 3. anno regiminis sui 14. incipiente, sed minime completo, ætatis ætatem ferme 63. vir bonus, tranquillus & pacificus, qui monasterium in temporalibus non neglexit, licet obseruantia disciplinæ regularis tempore eius multum tepuerit, dietamque amplius defecerit.

*DE VOLPOLDO, HUIUS MONASTERII ABBATE XXV.
qui præfuit annis 20. diebus totidem, & de varijs gestis illius
temporis.*

*Volpoldus
fuit abbas huius
loci.*

ERNESTO autem venerabili huius monasterij abbate (sicut diximus) mortuo, & cum reuerentia filiorum, vt moris est sepulto, anno & die præscriptis, prima die oportuna sequente conuenientes ad locum capitularem fratres pastore defuncti, de noui abbatis electione cœperunt tractare consilium. Præmissis itaque orationibus consuets, tandem vnanimi consensu Volpoldum huius cœnobij monachum, in abbatem 25. elegerunt, qui per Conradum episcopum Spirensis confirmatus, & vt moris est cum magna solennitate in maiori ecclesia Nemetensi prædicta ordinatus, præfuit huic monasterio Hirsauugiensi annis 20. & totidem diebus, vir mediocri statura, plus ad pinguedinem quam tenuitatem corporis tendens. Hic natione Sæuus honestis parentibus ortus, cum esset annorum ferme 16. sub domino Euerhardo abbate ad conuersionem venit, non multum eruditus, sed more illius temporis pro necessitate in Scripturis competenter instructus. Qui monachus factus, quiete ac pacifice inter fratres omni tempore conuersatus est, incedens sine reprehensione coram eis, ita vt amaretur ab omnibus. Ordinatus autem abbas rei familiaris curam sollicite gessit, & sicut nihil memoria dignum acquisuisse de nouo sentitur, ita quippiam alienasse minime inuenitur. Porro monasticæ conuersationis feruor eo tempore non parum in hoc cœnobio, sicut ferme in omnibus, tepuerat, quem ipse resuscitare nec facile potuit, nec etiam propterea multum laborauit.

*Conradus
episcopus
Spirensis
obiit.
Henricus
episcopus
Starcken-
berg cepit.*

Anno eius primo currente præscripto, qui fuit dominicæ natiuitatis (sicut diximus) 1245. in mense Nouembri, obiit Conradus de Eberstein, sextus & quadragesimus episcopus Spirensis, cui successit Henricus filius comitis de Liningen, imperialis aula cancellarius, & præfuit annis 27. Iste Henricus electus & nondum confirmatus, auxilio fratris sui comitis de Liningen castrum Starckenberg dictum, quod pertinet ad principatum monasterij Laurishainensis obsidione cingens, armata manu cepit, expulsis inde custodibus ecclesiæ Moguntinæ. Vnde inter ipsum & Siphridum archiepiscopum Moguntinum magna dissensio suborta fuit. Tandem papa Innocentius ad instantiam præfati archiepiscopi causam certis iudicibus determinandam committens pacem reformauit.

*Otto comes
Palatinus
Rheni obiit.*

Eodem anno in vigilia S. Andreæ Apostoli, in nocte, Otto primus ex ducibus Bavaricæ comes Palatinus Rheni obiit, qui in principio sui regiminis pius, iustus & clementissimus princeps fuit. Postea cum Friderico Imperatore sentiens excommunicato & deposito (sicut diximus) & ipse à papa excommunicatus est, cœpitque persequi clerum in odium papæ, quod ei non cessit in bonum. Cum enim in præfata S. Andreæ vigilia, cum vxore, filijs & familia lætus & sanus esset, in ipsa nocte subitanee & excommunicatus mortuus inuentus est. Reliqui autem filios duos Ludouicum & Henricum, qui principatum eius per decennium fraternâ communitate rexerunt. Post annos autem decem, hoc est anno dominicæ natiuitatis millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto, principatum inter se diuiserunt. Ludouicus, qui maior natus erat, comitatum Palatij Rheni cum tertis & dominij certis in Bauaria superiori pro sua portione legitima accepit. Henricus autem Lanshutam cum Bauaria inferiori in possessionem iure obtinuit. Ludouicus primo duxit

*Ludouicus
dux Bava-
ricæ comes
Palatinus.*

duxit in vxorem filiam ducis Brabantia, nomine Mariam speciosissimam foeminam, de qua liberis non suscepit, sed interfecit eam anno Volpoldi abbatis tertio, propter adulterij suspicionem, vt ibidem suo loco & ordine dicemus. Henricus autem frater eius vxorem duxit Elisabeth filiam Belæ regis Vngariæ, neptem ex fratre S. Elisabeth de Marburg, de qua genuit tres filios, Ottonem postea regem Vngariæ, Ludouicum & Stephanum duces Bauariæ, de quibus infra ordine suo faciemus mentionem, qui inter se Bauariam diuiserunt.

*Maria 899
Ludouici
comitis Pa-
latini.
Henricus
dux Bava-
ria, Eliza-
beth vxor
eius.*

MCCXLVI.

Anno autem Volpoldi abbatis 2. currente, qui fuit 1246. dominicæ natiuitatis, Fri-
10 derico Imperatore (sicut diximus) deposito, Conradus filius eius iunior imperium sibi v-
surpavit, contra quem Henricus Raspe Landgravius Hassiæ filius sanctæ Elisabeth, in re-
gem à quibusdam principibus electus, in bellum procedens, ipsum iuxta Frankofordiam
superavit, & in Italiam fugauit.

*Conradus
rex filius
imperatoris.*

Eodem anno obiit Ludolphus episcopus Wormatiensis, & in cœnobio Monialium
dicto Nonnen monster, quod ordini nostro abstulerat, coram summo altari cum magna
pompa & honore sepultus est. Post cuius obitum canonici Wormatienses in pontificem
vnanimiter elegerunt Cunonem, decanum maioris ecclesiæ Moguntinæ, virum bonum,
& honore pontificatus dignum, qui posteaquam præfuisset diebus 20. morte sublatu, in
breui consummatus est, & impleuit tempora multa, ne malitia mutaret intellectum eius.

*Ludolphus
episcopus
Wormati-
ensis obiit.
Cuno sic e-
piscopus. &
mox obiit.*

20 Quo mortuo, Richardus de Treueri oriundus, in pontificem electus, præfuit annis ferme
vndecim, vir bonus & ecclesiæ suæ prouidus gubernator, qui multa bona suo tempore
fecit.

*Richardus
sic episcopus
Wormati-
ensis.*

MCCXLVII.

Anno Volpoldi abbatis 3. qui fuit dominicæ natiuitatis 1247. Ludouicus comes Pa-
latinus Rheni, & dux Bauariæ, Mariam vxorem suam propter crimina adulterij vehemen-
ter suspectam, apud Werdeam Sueuiæ fecit occidi, quæ sine liberis mira seueritate necata
occubuit. Pro satisfactione tanti sceleris commissi, monasterium Furstfeld in Bauaria
postea construi fecit, quod multis bonis & prouentibus magnifice dotauit.

*Ludouici
comitis Pa-
latini ne-
phas.
Ludouicus
Palatinus
secundam
duxit vxor-
em.*

Hoc ipso anno Ludouicus Palatinus comes & dux præfatus, castrum Fridburg dictū
30 pro defensione ducatus Bauariæ contra episcopum Augustensem à fundamentis fortissi-
mum construxit. Post hæc secundū duxit vxorē, Annam regis Poloniae filiā, de qua genuit
filios tres, Ludouicū Bauariæ ducē, Rudolphum comitem Palatinum Rheni, & alterum
Ludouicum postea Imperatorem Rom. de quibus infra per ordinem dicemus.

*Nonna eccle-
sia Colonie-
sis inchoa-
tur.*

MCCXLVIII.

Anno Volpoldi abbatis 4. dominicæ autem natiuitatis 1248. Conradus archiepisco-
pus Colonienfis homo diues & magnaminus, magnam illam & insignem ecclesiam Co-
loniensem maiorem construere cepit, ponens primum lapidem in vigilia assumptionis
beatæ Mariæ semper virginis, quod opus licet quotidie laboribus artificum sumat incre-
menta, sitque iam per annos ducentos & quinquaginta quatuor, sine intermissione con-
tinuatum, tamen adhuc hodie minime est completum, propter ingentem sui magnitudi-
nem & excellentiam.

Eodem anno fames maxima Alemaniam oppressit, & multos interfecit.

MCCXLIX.

Anno autem sequenti, qui fuit Volpoldi abbatis quintus, & dominicæ natiuitatis
1249. indictione 7. Siphridus archiepiscopus Moguntinus, 7. iduum Martij obiit: vir ma-
gnorum operum, qui ecclesiam suam honore ac rebus magnifice ampliauit, & inter tot
mala, tot bella, totq; pericula, quibus imperium nutabat, sapientissime rexit. Huic in ar-
chiepiscopatu successit Christianus eius nominis secundus, & præfuit annis duntaxat duo-
bus, vir & ipse bonus.

*Siphridus
archiepisco-
pus Mogun-
tinus obiit.*

50 Eodem anno obiit Henricus rex, Landgravius Hassiæ & Thuringiæ, qui (vt supra
diximus) ante paucos annos in regem à quibusdam principibus, iussu Innocentij papa,
fuerat electus: licet non omnes in eum cōsenserint, & ob id ad coronam Imperialem non
peruenit. Decessit autem profluuiio ventris, in oppido suo Isenach sepultus. Mortuo
Henrico Wilhelmus comes Hollandiæ, filius Florentij comitis, apud villam Wornich,
à quibusdam principibus in regem Romanorum electus fuit, contra Fridericum Im-
peratorem & Conradum filium eius, in præsentia Petri Caputij, ad velum aureum diaco-
ni cardinalis Apostolicæ sedis legati. Cum eligeretur, adhuc iuuenis erat annorum 20. &
ferme 7. annis regnauit, qui etsi coronam imperij non obtinuit, tamē satis magnam obe-

*Henricus
rex & Land-
gravius obiit.*

*Wilhelmus
sic rex Ro-
manorum.*

*Aquisgranum
erexitur
rex*

dientiam habuit. Ultima vero die mensis Octobris, regiam civitatem Aquisgranum cum magna procerum multitudine intravit, & sequenti die, hoc est in festo omnium sanctorum, per duos episcopos Mindensem & Monasteriensem, benedicendum archiepiscopo Coloniensi in templo presentatum: duo alij episcopi Traiectensis & Leodiensis, in magna solennitate, in regem Rom. vixit & coronavit.

*Archiepi-
scopus Co-
lonienfis.
Archiepi-
scopus Ma-
guntinus.*

Consecratione autem peracta, idem archiepiscopus locavit eum in sedem regni, dicens: *Super thronum sedis gloriosa sedes, & iudicium & iustitiam in terra facias.*

Christianus archiepiscopus Moguntinus cum oleo sanctificato dexteram eius foris in unxit, dicens: *Consecrare te dignetur omnipotens Deus, in regem Romanorum, qui Daniel per manum Samuelis Prophetæ ungi iussit super populum Hebræorum.* Arnoldus archiepiscopus Treuerorum manus super caput eius imposuit, dicens: *Descendat in te spiritus sapientie, intelligentie, scientie, pietatis, fortitudinis & consilij, replearisq; spiritu timoris Domini.*

*Archiepi-
scopus Tre-
uerensis.
Comes Pa-
latinus.*

Ludovicus comes Palatinus Rheni, archidapifer regni, globum aureum in manibus posuit, dicens: *Accipe globum sphericum, ut omnes terre nationes Romano imperio subiacent, & Augustus gloriosus appellari valeas.*

*Marchio
Brandenbur-
genfis.*

Marchio Brandenburgensis Camerarius regis, annulum in manum tradidit, dicens: *Accipe signaculum Monarchie, ut Romanum imperium in suo vigore conserves, & inuicta virtute omni Barbarorum incurfione defendas.*

*Dux Saxo-
nia.*

Dux Saxonie regis ensifer gladium ei dedit, dicens: *Accipe sceptrum regium, ut rebellibus vera correctione potenter affligas, omnesq; benevolos in tranquilla pace gubernes.*

*Rex Bohæ-
mia.*

Rex autem Bohemie pincerna imperij, de consensu archiepiscopi Coloniensis, coronam argenteam capiti regis imposuit, dicens: *Accipe diademam splendidam, ut sis coronatus a ceteris adeo coruscus in tergis, quatenus merearis coronam æternæ felicitatis habere in celo.* Ann. Octavam post hæc ibidem duxit solennem. Omnes autem inferiorum partium principes & nobiles obedientiam ei præstiterunt, præter quosdam castellanos adhuc Friderico fideles.

*Keiser frater
de obfisione
Callatur.*

Inter quos fuit castellanus de Keiserfverde, quem rex Wilhelmus obfisione circumcingens superare non potuit, quoniam se fortiter defendit.

M C C L I.

*Fridericus
Imperator
obit.*

Anno Volpoldi abbatis 6. qui fuit dominicæ natiuitatis 1250. indictione 8. obiit Fridericus Imperator secundus apud Tarentum, anno ætatis suæ 57. relinquens duos filios: alterum, regis Hierosolymorum Conradum nomine, quem dudum Roman. regem designauerat, licet de Alemania fuerit expulsus. Alterum, ex concubina, Manfredum nomine, qui regnum Apulie patre mortuo inuasit, fratre suo renitente, sed non diu regnavit.

*Hermannus
episcopus
Herbipolen-
fis obiit.
Hyems lon-
ga.*

Eodem anno obiit Hermannus episcopus Herbipolensis, cui successit Eringus de Reinstein, & præfuit annis 16. in multa turbatione & discordia, quam habuit cum civibus suis Herbipolensibus.

Hoc ipso anno hyems fuit asperissima nimisq; diuturna, niuib; & glacie multum abundans: quibus tandem resolutis in aquam, maxima inundatio fuit subsecuta, quæ multa ædificia subuertit.

M C C L I I.

*Conradus fit
rex in Apu-
lia.*

Anno Volpoldi abbatis 7. dominicæ autem natiuitatis 1251. Conradus rex filius quondam Friderici Imperatoris secundi, regnum Apulie suscepit, & proximo deinde anno moritur, veneno (ut creditur) extinctus, Manfredi suo (ut diximus) fratre ad procerante.

*Christianus
archiep. Mo-
guntinus
obiit.*

Eodem anno obiit archiepiscopus Moguntinus, cui successit & præfuit annis novis, vir magnanimus & multum prouidus, nomine Gerardus, qui partes Wilhelmi regis, ut ceteri, tuebatur.

M C C L I I I.

*6. Virgo Iu-
ta obiit.*

Anno Volpoldi abbatis octavo, dominicæ autem natiuitatis millesimo ducentesimo quinquagesimo secundo, indictione 10. 14. calendis Aprilis, obiit S. virgo Iutta, olim pedissequa B. Elisabethæ de Marpurg, Landgrauie Thuringiæ & Hassiæ, de qua supra dictum est. Hæc sancta virgo multis signis & miraculis tam in vita quam post mortem claruisse perhibetur, quæ omnium virtutum & operum domine suæ, cum adhuc in humanis ægeret, conscia fuit, & studiosa cooperatrix in omnibus, eamque pro viribus imitari vique ad mortem constantissime curabat.

Eodem anno 4. calendis Decembris, obiit Ibanus monasterij mei Spanheimensis sc-

posita

Ope
Histo

10 *sis* sextus abbas, cui successit Ioannes de Schonberg cantor, & præfuit annis 12. mensibus 4. diebus 21.

MCCLIII.

Anno Volpoldi abbatis nono qui fuit dominicæ natiuitatis 1253. ventus magnus & horribilis fuit, qui in diuersis locis multa ædificia subuertit, arbores robustissimas cum radicibus de terra plures euulsit, & cum infinitis damnis multos homines oppressit.

Eodem anno Manfredus, Friderici quondam Imperatoris, ex concubina matre filius, Contado priori anno (vt ferunt) veneno interempto, regnum Sicilia occupauit, & annis paucis viuens obtinuit.

MCCLIIII.

10 Anno sequenti, qui fuit Volpoldi abbatis 10. dominicæ autem natiuitatis 1254. in diditione 12. obiit Innocentius papa quartus, & vacauit sedes Apostolica propter discordiam fratrum annis duobus.

Eodem anno, in mense Februario, ciues Wormacienses & Moguntinenses, qui multo tempore in dissensione mutua steterunt, perpetuam inter se pacem, concordiam & confederationem sanxerunt. His quoque temporibus. Emicho comes de Limingen, frater Episcopi Spirensis, hostilem animum gerens contra Richardum episcopum Wormaciensem, eum capere omnino studio laborabat: qui ciuium suorum auxilio defensus, & in Wormaciam intromissus, quamuis ante hac in discordia cum ciuibus fuerit, minas illius euasit. Magnis istis temporibus in regno tumultus fuit, & variae dissensiones, quia non omnes Wilhelmi regis Rom. partes sequebantur. Richenstein in castellum iuxta Rhenum, non longe à Bacheracho, eodem tempore cum alijs certis munitionibus. in vicino per Wilhelmum regem supra dictum, & suos fautores, obsidione vallatum, captumque fuit.

Anno prænotato, cum ciuitates harum partium cum Wilhelmō rege sentientes, vt Moguntia, Wormacia, Frankofordia, Bopardia, Wetsalia, Bingia, Oppenheim, Geilhausen, Fridberg, Frislaria, & quædam alia; ipso in partibus inferioribus existente, non haberent contra suos aduersarios defensores: consilio apud Moguntiam in die S. Margarethæ virginis & martyris habito, se mutuo firmissima confederatione iunxerunt, ad defendendam contra quoscunq; omnia thelonia quæ habebant pro communi pace deponentes.

MCCLV.

30 Anno Volpoldi abbatis 11. dominicæ autem natiuitatis 1255. rex Wilhelmus cõuentum quorundam principum habuit in Vormatia, vbi nuncij ac legati complurium ciuitatum missi adfuerunt. Quadam vero die cum regina vxor eius de Vormatia ad castrum Trifels, quod est modo ducis Alexandri, non procul à Landaugia, cum honesta comitua pergeret per Hermannum militem de castro Rieberg, vna cum comite de Vvaldeck, & quibusdam alijs, capta & ad præfatum castellum Rieberg perducta est, quam captiuam aliquandiu tenuit, postea spoliatam omnibus clenodijs suis & rebus, abire permisit, in feanlum regis & patriæ totius non modicum.

Eodem anno postea, quoniam sedes Apostolica per biennium fere vacauerat, non sine multarum periculo animarum, tandem electus est in papam à cardinalibus Alexander quartus, natione Campanus, & sedit annis sex, & mensibus totidem, qui sanctam Claram ordinis Minorum canonizauit.

MCCLVI.

40 Anno Volpoldi abbatis 12. qui fuit dominicæ natiuitatis 1256. Vvtilhelmus rex Romanam pro corona imperiali proficisci statuit, cum ecce subito gens inquietissima Phrysonum, tumultu concitato rebellare cepit, & fines Hollandiæ ingressa, rapinis & incendio omnia deuastare. Verum cernens rex, eorum ferocitatem non aliter quam ferro domandam, congregato suorum ingenti exercitu contra eos in fine huius anni, hoc est 5. calendæ Ianuarij progreditur, & multa eis incommodorum genera ostendens, eos in manu valida superauit contra impetum eorum in castro Corenburg constructo. Post hæc vltierius progressurus, cum hyemis asperitas glaciem aquis superduxisset atque paludibus insidens equo, solus exploraturus omnia hostium (vt putabat) secreta, præcessit exercitum: cum ecce glacie contracta, in paludinoso vado equus mergus hærebat, non valens progredi quocquam. Quod Phrysones, qui in arundinetis latitabant cernentes, concurrunt, ipsumque regem nescientes interficiunt, anno regni eius 7. comitatus Hollandiæ primo & vicesimo ætatis autem 27. & in domo quadam sepeliunt. Sed postea corpus eius ad Mittelburg translatum, in quodam cœnobio honorifice tumulatum est. Post eius mortem Florentius filius eius, puer sex mensium, comitatum Hollandiæ suscepit, & cum annis ferme 40. gubernauit.

Abbas Spanhels mensis obiit.

Ventus magnus.

Manfredus dux.

Innocentius papa sedes vacat.

Mogunt. & Wormatienses.

Emicho comes de Limingen.

Richenstein castrum captum.

Confederatio ciuitatum multarum.

Conuentus principum in Vormatia. Regina captum.

Alexander papa 4.

Wilhelmus rex contra Phrysones.

Wilhelmus rex in Phrysonia occisus.

Florentius comes Hollandiæ.

bernauit, mortemque patris sui vindicauit, multa cum Phrysonibus bella gessit, & plures ex eis cepit & occidit.

M C C L V I I.

Anno Volpoldi abbatis 13. qui fuit dominica natiuitatis 1257. post mortem Wilhelmi regis Rom. conuenerunt principes ad nouum regem instituentum: ne si diutius negligenter impedimentum aliquod iuris sui paterentur, discordantes autem ab inuicem duos elegerunt.

*Principes
in electione
discordant.*

Nam Conradus archiepiscopus Colonienfis, & Gerardus archiepiscopus Moguntinus, Richardum Cornubiæ comitem, fratrem regis Angliæ, in regem elegerunt. Arzoldus autem archiepiscopus Treuerensis, cum cæteris principibus sibi adherentibus, Alphonsium regem Castellæ in regem Rom. eligens, solennes ad eum nuncios misit, orans, & quantocius pro regni gubernaculis suscipiendis ad Rheni partes venire dignaretur, promittente se consilium & auxilium pro viribus impensurum.

*Alphonsus
rex Castellæ
eligitur in
regem Ro-
manorum.
Richardus
Cornubiæ
comes in re-
ge eligitur.*

At vero rex Alphonsus vel contempnens, vel nõ curans Rom. imperiũ, donatos magnis muneribus nuncios cum honore remisit. Promittens se oportuno tempore cum eorum exercitu sublecurum. Verum suo regno contentus, quia Philosophus & Athronomus excellentissimus fuit, ad Alemanniam venire contempsit, nec se in aliquo de Rom. regno gubernando intromisit, præter solum titulum, quẽ ob eligentium honorem, ad tempus in literis suis retinuit.

*Richardus
pro rege sus-
cipitur.*

Porro Richardus comes præfatus per Conradum archiepiscopum Coloniensem in Angliam euocatus, in Alemanniam venit, & in Frankofordia electus, libens imperiũ assumpsit, & cum magno suorum tripudio in ecclesia beata Mariæ semper virginis Aquigrani, ab eodem archiepiscopo in regem consecratus fuit. Deinde fauore & suffragio suorum principum à Colonienfibus, Bopardienfibus, Wesaliensibus, Moguntinenfibus Frankofordienfibus, Wormatiensibus, Spirensibus, & multis alijs ciuitatibus, pro vero rege cum magno honore fuit susceptus, & cum ingenti pompa in his partibus circumductus: cumque per omnes ciuitates Rheni ascendens iter faceret vsque ad Basileam, & pecuniæ pro adeptione regni nimis prodigaliter expensæ iam iamque deficerent, principes relicto eo omnes ad sua redierunt, ac ite inuenientes prædam se eatenus secutos fuisse, non regẽ. Qui cernens se principum auxilio destitutum, nihil amplius proficere posse, commisit Philippo de Falckenstein, cuius sororem ob nimiam pulchritudinem in vxorem duxerat, regnũ Wederaviæ, & Philippo de Hoënfels Bopardiam & Wesaliam cæterasque adiacentes ciuitates imperij, assumptaque vxore in Angliam reuersus est, nec vltra in Alemanniam venit.

*Richardus
episcopus
Wormati-
ensis obiit.*

Anno præscripto, 6. iduum Nouembris, obiit Richardus episcopus Wormaciensis, qui multas cum ciuibus suis dissensiones habuit. Aduersarium habuit Eberhardũ de Badenbergo, qui in principio à plerisque contra eum fuerat electus, quem Emicho comes de Liningen manu tenuit, qui omnes redditus episcopales extra Wormaciam cedentes, manu violenta leuauit, & multa in illum mala commisit.

*Conradus
Wormati-
ensis obiit.
Euerhardus
episcopus.*

Mortuo autem Richardo atque sepulto, electus fuit in episcopum præfata ecclesia Conradus de Durekem, maioris ecclesiæ Moguntinæ Decanus, qui præfuit 22. diebus tantum, & obiit, in ecclesia Moguntina ante altare sancti Petri sepultus. Post hunc fratres de capitulo, pro pace & vtilitate ecclesiæ vnanimiter elegerunt Euerhardum de Badenbergo, præpositum ecclesiæ sancti Cyriaci in Nuhusen, qui præfuit annis ferme 20. qui multa bona fecit Canonicis de Nuhusen, habuitque cum Wormaciensibus contentiones.

M C C L V I I I.

*Ecclesia S.
Catharinæ
in Oppen-
heim.*

Anno Volpoldi abbatis 14. qui fuit dominica natiuitatis 1258. Gerardus archiepiscopus Moguntinus ecclesiam S. Catharinæ in Oppenheim, in ecclesiam parochialem erexit & fecit, concedens illi omnia iura quæ aliæ in diocesi parochiales ecclesiæ habent, suamque diocesi secundum antiquos terminos à Wormaciensibus in eodem oppido ex testimo- nijs seniorum declaratos, coram omnibus elare separauit.

*Rex Aquif-
grami coro-
natur.*

Eodem anno Richardus Cornubiæ comes, priori anno electus per Conradum archiepiscopum Coloniensem, Aquigrani in regem Rom. coronatus est, præsentibus Gerardo archiepiscopo Moguntino & certis alijs principibus, à quibus post coronationem suam (quem ad modum iam diximus) per omnes imperij ciuitates iuxta Rhenum circumductus, negotia regni tractare cœpit, obedientiam ciuium accipiens, principum conuentus celebrauit, quousque tandem desertus ab eis fuit.

Anno

M C C L I X.

Anno Volpoldi abbatis 15. qui fuit dominicæ natiuitatis 1259. monasteriũ sancti Disibodi ordinis nostri in comitatu Spanheimensi Moguntinæ diœcesis, iuxta oppidũ Sobernheim, ab ordine nostro translatum est per Gerardũ archiepiscopum & canonicos ecclesiæ Moguntinensis, & datum Cisterciensis ordinis patribus, quorum primus abbas nomine Ioannes, quasi pro gratiarum actione suscepti beneficii, de consensu fratrum suorum centum maldra filiginis annui census perpetuis temporibus ad Moguntiam singulis annis præstanda, ex redditibus eiusdem monasterij canonicis præfatæ ecclesiæ repromisit, vt patet ex literis de super confectis, quarum datum est pridie nonarum Martij, anno prænotato, in Moguntia, coram multis testibus actum.

Cœnobium S. Disibodi ab ordine transferretur.

Eodem anno Albertus cognomento Magnus, ordinis Prædicatorum, conuentus Colonienfis, natione Sueuus, vir vñdecunq; doctissimus, prouisione Alexandri quarti factus est episcopus Ratisponensis in Bauaria, cum esset ætate annorum 66. sed non diu post ea resignauit.

Albertus Magnus episcopus ordinatur.

Eodem quoq; anno Arnoldus de Isenburg, archiepiscopus Treuironum, in oppido Monsthabor dicto, anno pontificatus sui 17. diē clausit extremũ, vir per omnia magnificus qui multa pace belloq; strenue gessit. Thuron castrũ fortissimũ biennio obsessum cepit, Treuericæ urbis magnã partem muro de nouo pulcherrime muniiuit, monasteriũ Meinfeldiæ Confluentiamq; similiter muro cinxit. Quo mortuo, & in maiori ecclesia Treuerensi ante altare S. Trinitatis cum honore sepulto, duo in dissensione à capitulo fuerũt electi, videlicet Arnoldus de Sleyda, & Henricus de Bolandia: quorũ electiones corã se Romæ in consistorio contententiũ Alexandri papa quartus de consilio fratrum cassauit, & Henricũ de Vinstingen decanũ Metensem, per cardinales (vt dicebatur) electum, in archiepiscopum ordinauit, qui Treuerim veniens cum pallio & literis apostolicis ab omni clero & populo ciuitatis pro archiepiscopo susceptus est, & præfuit annis 27. vir constans & magnanimus, qui optime rexit ecclesiam suam, dominiaq; & redditus valde ampliauit.

Arnoldus archiepiscopus Treuerensis obiit. Duo eliguntur.

Henricus archiepiscopus per papam.

Anno quoq; prænotato vltima die mensis Aprilis, iterum ciuitas Wormaciensis igne casuali accensa, circa horam Completorij tota nocte arsit, & cum damno multorum quasi pro medio consumpta fuit.

Wormatia igne crematur.

M C C L X.

Anno Volpoldi abbatis 16. qui fuit dominicæ natiuitatis 1260. indictione 3. obiit Gerardus archiepiscopus Moguntinus: cui successit Wernerus de Falckenstein, maioris ecclesiæ præpositus, & præfuit annis 24. mensibus 6. vir excellens ingenio & prudentia, qui ecclesiam suam optime rexit, & prouentibus multum ampliauit.

Gerhardus archiepiscopus Moguntinus obiit.

Eodem anno duo militares Iacobus de Lapide & Simon de Guntheim in inicitias aduersus ciuitatem Yangionum publicas ferentes, multa ciuibus incommoda simul & damna intulerunt, alios captiuos abducentes, alios spoliantes, seu etiam mutilantes, donec tandem interueniente pecunia, & captiui liberati fuerunt, & inter dissidentes reformata concordia. His enim temporibus cum rex non esset in terris, qui motus prædonum reprimere, omnia per tumultum, sine lege sine ordine, pro libitu fiebant.

Wormatia.

Præda.

Hoc etiam anno magnæ & nimium periculose inundationes aquarũ fuerunt, maxime circa Rhenum, quæ domos & ædificia multa subuertentes nec hominibus pepererunt, ita vt plures relictis domibus cum filiis & pecoribus ad montes confugerent.

Inundationes aquarum maxima.

M C C L X I.

Anno Volpoldi abbatis 17. dominicæ ætem natiuitatis 1261. indictione 4. obiit Conradus de Hoensteden, archiepiscopus Colonienfis, qui multas cum ciuibus suis cõrentiones in suo pontificatu habuit, in maiori ecclesia Colonienfi sepultus, cui Engelbertus secundus de Valkenburg, præpositus S. Getorii, per electionem capituli succedens, præfuit annis ferme quatuordecim, qui & ipse multas & continuas dissensiones cum Colonienfis habuit.

Conradus archiepiscopus Colonienfis obiit.

Eodem anno obiit Alexander papa quartus, cui Urbanus quartus natione Gallus succedens præfuit annis 3. mense vno, diebus 14. qui festum corporis Domini nostri Iesu Christi quinta feria post octauas pentecostes quotannis celebrandum per totum Christi anum orbem instituit, & indulgentias in eius fauorem dedit. Regnum quoq; Sicilia, quod Manfredus dux Sueniæ filius quondam Friderici Imperatoris secundi, post Conradi fratris sui obitum (sicut diximus) occupauerat, Carolo comiti Prouinciæ, fratri regis Francorum contulit, eumque per legatos de Gallia in Italiam euocauit, qui Siciliam fugato Manfredus, non sine multorum sanguine occupauit.

Alexander papa obiit. Urbanus papa.

Manfredus à Sicilia pellitur.

Anno

MCCCLXII.

*Richardus
eremita obiit.*

Anno Volpoldi abbatis 18. qui fuit dominicæ natiuitatis 1262. obiit Richardus eremita, sacerdos quondam & monachus nostri ordinis in Alfaria, in eremitorio suo iuxta Passenborn calendis Nouembris, hoc est in festiuitate omnium sanctorum, qui multis annis duram in arctissima poenitentia duxerat vitam.

*Philippus
Hoenfels
excommunicatur.*

Eodem anno Wenerus archiepiscopus Moguntinus Philippum de Hoenfels, quem Richardus rex reuersus in Angliam capitaneum in partibus Rheni constituerat, excommunicauit, supponens terram eius ecclesiastico interdicto, propterea quod curtes & bona clericorum Moguntinensium in dominio suo sita, nouis & inconfectis exactionibus & precarijs nimium grauaret, sæpiusque admonitus nolisset desistere. Verum postea mutato proposito, iniustas exactiones cleri præsumptas remisit, factaque inter eos concordia absolutus fuit.

MCCCLXIII.

*Archiepiscopus
Colonia à ciuibus
deinotatur.*

Anno autem Volpoldi abbatis 19. qui fuit dominicæ natiuitatis 1263. ciues Colonienses post longas contentiones, bella & damna Engelbertum archiepiscopum suum in ciuitate existentem, nihilque tale suspicantem, vna cum Theoderico de Valckenburg fratre eius, in quadam domo subito concludentes, ad conditiones pacis compulerunt, quanquam nulla fuerit deinceps concordia in ter partes illa seruata.

*Comes
Iuliacensis.*

Eodem anno inter præfatum archiepiscopum & comitem Iuliacensem magna discordia fuit, quæ vsq; ad arma succreuit. Ad bellum itaque partium copiarum procedentes, archiepiscopus auxilio Henrici Traiectensis episcopi & Hollandinorum fretus, Iuliacensis superauit multis occisis.

MCCCLXIII.

*Augustinus
seruauit
Wormatiam.*

Anno sequenti qui fuit Volpoldi abbatis 20. dominicæ natiuitatis 1264. fratres eremite regule sancti Augustini, quos vulgus Augustinenses appellat, Wormaciam intrantes conuentum & cœnobium sui ordinis, ibidem construxerunt, episcopo Euerhardo consentiente, ciuibusque auxilia & subsidia conferentibus.

*Ioannes abbas
Spanhemensis
obit.*

Eodem anno 11. calendis Maij, obiit Ioannes septimus abbas monasterij mei Spanhemensis, cui successit Petrus abbas octauus, & præfuit annis 25. & mensibus 4. quæ ecclesiam in Genzingen, cum iure patronatus, decimis & omnibus prouentibus eius, anno regiminis sui primo donauit canonicis maioris ecclesiæ Moguntinæ, in perpetuam possessionem pro augmento præbendarum eorundem.

*Vrbanius
papa obiit.*

Eodem quoque anno obiit Vrbanius papa quartus, & vacauit Apostolica sedes mensibus quinque, vsq; in sequentem annum, propter discordiam fratrum.

MCCCLXV.

*Clemens
papa.*

Anno sequenti qui fuit Volpoldi abbatis 21. inchoatus dominicæ autem natiuitatis 1265. posteaquam sedes Apostolica quinque mensibus vacauerat, in summum pontificem electus fuit Clemens papa quartus, natione Narbonensis, ex villa sancti Egidij, & præfuit annis 3. mensibus 9. diebus 21. vir sanctæ conuersationis & propheticæ spiritus, ut dicebatur illustratus, qui Haduwigem quondam ducissam Poloniae, viduam mariti sancti tatis, canonizatam, sanctorum catalogo cum magno honore ascripsit.

*Volpoldus
abbas Hirsaugensis
obit.*

Eodem anno Volpoldus abbas graui tæctus infirmitate, 5. calendis Martij diem clausit extremum, bona confessione & sacramentis ecclesiasticis salubriter præmunitus, anno regiminis sui 20. cum diebus totidem expleto, vir modestæ conuersationis, & multum circa statum rei familiaris sollicitus: licet monasterium in vtroque statu suo tempore, etiam sub alijs quibusdam abbatibus non parum cæfecerit, quem admodum in sequentibus dicemus.

DE IOANNE, HUIVS MONASTERII ABBATE XXVI.
qui præfuit annis 10. mensibus 3. diebus 4. & varijs gestis illius temporis.

*Ioannes abbas
Hirsaugensis.*

MORTVO atque sepulto Volpoldo abbate, anno ac die præscriptis, iuxta morem ecclesiasticæ traditionis, fratres huius monasterij, ne viduitatis sue diu cogreuerent deplorare incommoda, diem pro noui pastoris electione constituentes, penultimam mensis Februarij, in ipsa conuenerunt, præmissisque orationibus confectis, & reliquis que in actu electionis fieri consueuerunt, post varios inter se tractatus habitos, tandem maior & sanctor pars Ioannem priorem huius cœnobij in abbatem elegit, ceteris in diuersos alios diuisis, qui tamen electioni maiorum cedentes, omnes in eum vnanimiter conserunt.

Trinitas
Opera
Historia

Electus
dum la
gensi i
ne Bau
prior su
tinuauit
uit, sed
tempo
gientis
& absti
tempo
fecerat
pra era
runt.
non re
ne quip
cite pu
stram r
pter te
A
lensis &
tis & du
pulli su
A
de Reia
sus & n
F
& Suet
10 tum, er
bant, F
dux Su
tem pa
pullus
cibus su
A
ciuitat
um ac
40 E
exorta
ctioni
dition
armis
ris ex
tuit au
rare pa
iuuene
Roma
accep
pontif
dimic
tur. Q
indon
penitu